

Lær ledelse af naturen

Månedens lederrefleksion, marts 2023

Reflex

Svendsagervej 72

5240 Odense NØ

+45 2178 5767

reflex@pc.dk

På en ledervandring for nogle år siden drøftede deltagerne, hvorfor vandringer i naturen næsten altid opleves berigende og lærerige, og hvorfor de ofte er idéskabende og opløftende. En af lederne kom med en betragtning, som jeg tit vender tilbage til. Hun sagde: "Det er, fordi alle rum tilhører nogen. Det er kun naturens rum, der ikke tilhører nogen. Derfor er det frit for os alle." Det hun havde oplevet var, at naturens rum er et magtfrit rum, med højt til loftet og plads til alle vore tanker og forestillinger. Et rum, hvor vi kan være og selv, og et rum, der er fyldt af potentialer, kreativitet og muligheder.

Men kan vi ligefrem lære ledelse af naturen? Ja, det er der faktisk nogen, der mener. Naturen har nemlig vist sig at være endog særdeles levedygtig og i stand til at overvinde selv de værste katastrofer uden at bukke under. At undersøge og reflektere over de organiske principper, som naturen fungerer efter, kan være nok så interessant og lærerigt, når man arbejder med ledelse af organisationer og virksomheder. Lad mig komme med nogle eksempler:

Naturen skaber betingelser, der er befordrende for fortsat livsudvikling

Naturen er fuld af ressourcer, der bruges til at frembringe uanede mængder af blomster, træer, fisk og dyreliv. Men aldrig på en sådan måde, at ressourcerne bruges op, og livsudviklingen stopper. Ressourcerne bruges, så de hele tiden er befordrende for ny livsudvikling. Hvad ville der ske i vores organisationer og virksomheder, hvis vi som ledere stoppede med at se ressourcerne – de menneskelige, de fysiske og de økonomiske – som begrænsede størrelser, det gælder om at udnytte bedst muligt, så længe de er der, og i stedet begyndte at forvalte dem som grundlag for ny og fortsat livsudvikling i samfundet og i andre organisationer?

Forandringer er iboende i naturen

Vi kan ikke forestille os naturen uden vækst, udvikling og forandring – både i genererende og i degenererende processer. Planter spirer, vokser, blomstrer, sætter frø, giver frugt, visner og dør – og giver liv til nye livsprocesser for planter og dyr. På samme måde med organisationer og de ledere og medarbejdere, der arbejder dér. Forandringer er et livsvilkår i det organiserede liv, og organisatorisk læring bør være på den løbende dagsorden. Og så kunne vi nok i langt højere grad tilrettelægge arbejdet med ansvar og opgaver, så det matcher med de livsvilkår og livsfaser, som vi som mennesker befinder os i.

Naturen trives og styrkes gennem samvirke og diversitet

Svampene i skovbunden kommunikerer og giver næring til træerne gennem det vidt forgrenede mycelium under jorden. Særlige blomster og insekter er afhængige af hinanden for at blive bestøvet eller give næring til en ny generation. Jo mere diversitet, des rigere dyre- og planteliv – og des flere konkurrerende konflikter. En guidet skovtur er et godt læringsrum for medarbejder- og teamudvikling, hvor det bliver muligt at spejle både samspil og konflikter og få billeder af det nødvendige med- og modspil for organisk liv og vækst.

Årstidernes skiften er kernen i naturens livscyklus

Vi ta'r det som en selvfølge: Forår, sommer, efterår, vinter. Lige nu står vi foran foråret og længes efter lyset, varmen, de grønne skove, blomsternes farver og fuglenes sang. Et halvt år har naturen samlet kræfter, og nu udløses det hele i et sandt orgie af livsudfoldelse. Senere kommer sommerens fylde og efterårets modning. Som ledere har vi meget at lære af naturens livscyklus. I den enkeltes liv er der faser med sprudlende livsudfoldelse, faser med fylde og erfaring og faser med modenhed og formidling. Men der er også faser med stilstand, mørke og venten. I organisationers årscyklus kan vi ikke præstere og producere hele tiden. Så slider vi os selv op. Der skal også være tid til læring, besindelse, refleksion og fornyelse.

Naturen afhænger af flow og adgang til ressourcer

Intet liv uden tilførsel af næringsstoffer og vand. Det er den jævnlige berigelse af jorden med gødning og væde – det naturlige flow – der sikrer vækst og frugtbarhed. På samme måde skal lederes og medarbejderes liv til stadighed beriges med information, ny viden og energi fra uddannelser, inspirationsdage, sparring, netværk, videndeling, læsning, podcast mv.

Naturen er et forbundet, selvorganiseret hele

Ethvert biotop er forbundet med et netværk af andre biotoper, der sammen skaber en bæredygtig grobund for planter og dyrs liv, udvikling, formering og spredning. Det hele spiller sammen i et selvorganiserende naturorkester, hvor den enkelte både udfolder sin egen art og samtidig tilpasser sig forholdene lokalt og globalt. Bæredygtighed og selvorganisering er temaer, der kommer til at præge ledelsesdagsorden mere og mere i årene fremover. Her vil ledervandringer i naturen kunne være et spændende lærings- og refleksionsrum.

Kan man lære ledelse af naturen? Tjaa.....

Jeg har i alt fald lært meget på mine egne vandringer i naturen, på ledervandringer med konsulentkolleger, ledere og lederteams og ved at åbne sanserne for naturens uudgrundelige mysterier. Det er interessant, at ledelseslitteraturen også er begyndt at sætte fokus på naturen som læringssted. Se f.eks. bøgerne *Naturlig ledelse* (Videncenter for God Arbejdslyst) og *Regenerative Leadership* (af Giles Hutchins & Laura Storm), der bl.a. har givet inspiration til ovenstående refleksioner.

God tur – i naturen!

Månedens lederrefleksion udsendes til samarbejdspartnere, ledere og konsulenter, der beskæftiger sig med ledelse og ledelses-refleksioner.

Du skal være velkommen til at sende **Månedens lederrefleksion** videre til andre, der kan få glæde af den. Nye læsere kan komme på mailing-listen ved at sende en mail til Reflex eller klikke på linket: <https://mailchi.mp/pc/maanedenslederrefleksion>. Ønsker du *ikke* at modtage **Månedens lederrefleksion**, kan du afmelde dig via link i mailen eller ved at give besked pr. mail til undertegnede, så vil du blive slettet af listen.

Ønsker du at sætte fokus på lederskabet og dets udvikling – inspireret af kunstens verden – så kontakt mig og hør nærmere!